

FRÝDECKO ≈ MÍSTECKÝ PATRIOT

KULTURNĚ-SPOLEČENSKÝ MĚSÍČNÍK | ZDARMA | IX. ROČNÍK | LISTOPAD 2023

**Mám pocit, že má tvorba
vychází z podvědomí**

rozhovor s Pavlem Cupákem na stranách 8-10

**ODMĚŇUJEME
KAŽDÉHO!**

Nakupte za 800 Kč a získejte **WHOPPER
MENU ZDARMA**

13. - 16. 11.

Již 9 let s vámi!

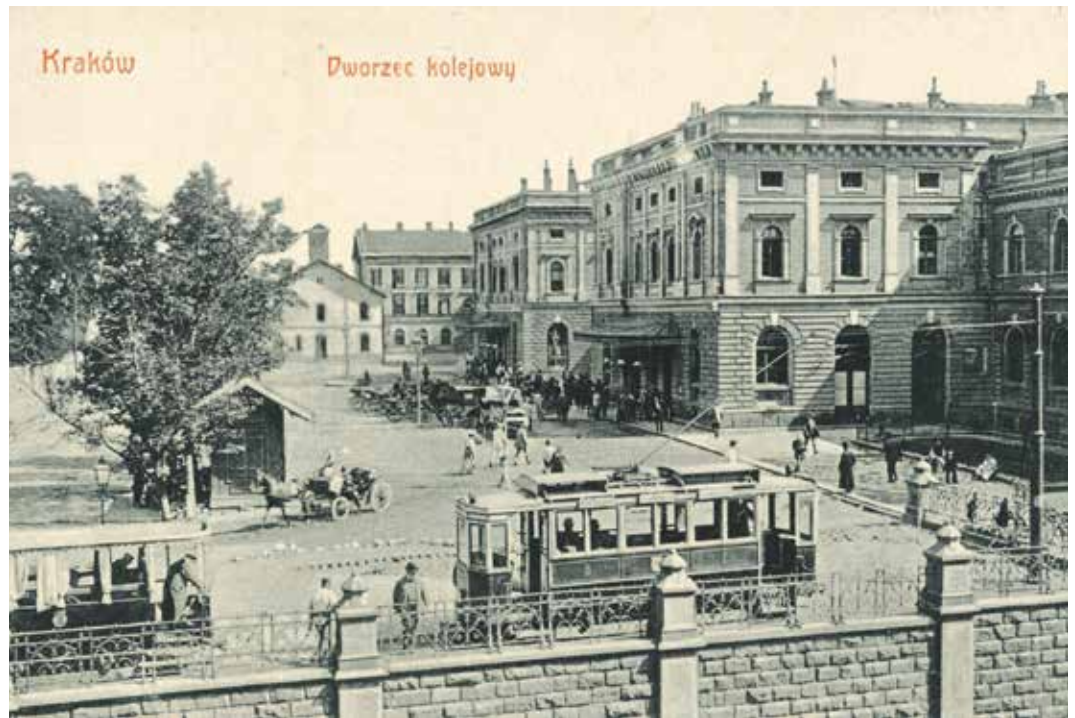
Z historie textilnictví ve Frýdku a Místku – Geiringerové – 23. část

Ferdinand Victor Geiringer začal v Místku působit jako zaměstnanec Aloise Lembergera, který z něj vytvořil svoji prodlouženou místeckou ruku. Netušil tehdy, že tato „ruka“ se bez jeho vědomí začne samostatně hýbat a že jí zůstane pod nehty i něco málo z jeho vlastnictví. Při vyslovení jména Geiringer se pak nejednomu textilnímu dělníkovi v Místku začala v žilách prudce vařit krev a tlak vyskakoval povážlivě vysoko.

► Petr Juřák

Útěk z Krakova

Manžele Geiringerovy jsme opustili ve chvíli, kdy v hotelu Francuski marně čekali na svého známého Waltera Lichtensterna. Ráno moudřejší večera, a tak v hotelu nakonec zůstali až do neděle 3. září 1939. Hned ráno se Ferdinand Geiringer vydal do krakovských ulic, aby zjistil, co se vlastně stalo. Dozvěděl se ale pouze to, že Lichtenstern už ve městě není a že už se ani nevrátí. Geiringerovi tedy nezbývalo nic jiného než vymyslet jinou variantu, plán B, jak se dostat pryč z Krakova. Geiringerovi spojili síly se svými přáteli, manžely Victorem a Finnou Schneiderovými z Orlové, k nimž se také dočasně přestěhovali. Všechny hostince, hotely i obchody byly totiž s ohledem na nepřehlednou válečnou situaci uzavřeny, a tak ani nebylo moc jiných možností, kam se uchýlit. Ke Geiringerovým a Schneiderovým se přidal ještě jeden manželský pár z Bohumína, všichni společně se pak rozhodli odjet uprchlíckým

Krakovské nádraží na dobové pohlednici, odtud manželé Geiringerovi odjeli vlakem do Tarnova. Tam ale vlak nikdy nedejel...

Foto | Archiv Petra Juřáka

vlakem do Tarnova. Podle jízdního řádu měla cesta trvat hodinu, vše ale nakonec bylo úplně jinak. Do vlaku nastoupili ještě v neděli okolo 16. hodiny a vyjeli. Následující události a své pocity popsal Ferdinand Geiringer takto: „Bylo pondělí ráno, pondělí večer, úterý ráno, úterý večer a středa ráno a my jsme byli stále na trati mezi Veličkou (Wieliczka) a Tarnovem (Tarnów). Nakonec jsme vlak opustili, protože ten byl silně ostřelován, bylo tam velké množství vlaků s mrtvými a zraněnými lidmi a koleje se ucpaly. Každou chvíli nad námi přelétávala letadla a střelila po nás kulomety, a tak jsme utekli do lesa.“

Dále na východ ... kam až?

Během následující strastiplné pouti do bezpečí se jim ztratil z dohledu manželský pár z Bohumína, a tak se dále pohybovali jen s manželi Schneiderovými. Jejich cílem se stalo malé polské městečko Radlov (Radłów) nacházející se necelých dvacet kilometrů od Tarnova. Tam přenocovali na jednom statku a druhý den, 8. září, se vydali na tamní vojenské velitelství, aby se informovali, jak mají dále postupovat a kam se vlastně vydat. Cestou potkali mladého polského poručíka, který jim sdělil, aby neprodleně opustili Radlov, protože jinak se z města už nedostanou. Fronta se blížila a ustupující polská armáda se rozhodla

vyhodit do povětří most přes řeku Dunajec, aby německému wehrmachtu ztížila postup přes polské území. V Radlově pak zůstala menší vojenská jednotka, která měla okupanty zdržet co nejdéle. Byla to sebevražedná mise...

Geiringerovi společně se Schneiderovými šli směrem na Doubravu Tarnovskou (Dąbrowa Tarnowska), během nočního pochodu se jim ale z dohledu ztratil Victor Schneider. Teprve ráno 9. září se jim podařilo dojet do městečka Doubrava, kde vyhledali tamní Židovský dům. Ten byl plný uprchlíků různého věku, kteří seděli na holé podlaze a byli rádi i za to málo. Stejně jako Geiringerovi. ■

INZERCE FMP 1976/06

MYCÍ AREÁL

mycí tunel

- nejlepší myčka v ČR
- mytí textilními mikrovláknny
- neškrábe, šetří lak, obsluha

jednoduchost - kvalita - pohodlí

www.armacarwash.cz
otevřeno denně

ARMA

CAR WASH

S NAŠÍ PÉČÍ AUTO
NEZESTÁRNE...

Nové samoobslužné mycí boxy v areálu Arma Car Wash

Na hukvaldském hradě zpřístupnili Kühnův palác

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek připravilo návštěvníkům hradu Hukvaldy příjemné překvapení.

Po několika letech prací zpřístupnilo částečně zrekonstruované Kühnův palác – část hradního jádra, které bylo návštěvníkům dlouho nedostupné. Veřejnosti se tak opětovně dostala možnost prohlídky dvoupatrového obytného křídla renesančního paláce z druhé poloviny 16. století.

Díky přeshraničnímu programu Interreg se povedlo provést celou rekonstrukci za 4,2 milionu korun během několika měsíců. Jak uvedla ředitelka muzea Karin Vitásková, stavební úpravy spočívaly hlavně v zasklení oken, položení nové podlahy, vybudování schodiště a doplnění dřevěných a kovových prvků. V rámci projektu dostal palác také novou elektroinstalaci a kompletní osvětlení. „Zasklení paláce bylo nejen velkým technickým oříškem, ale zahrnovalo i složitou komunikaci s památkáři.

Dvoupatrové obytné křídlo renesančního Kühnova paláce hradu Hukvaldy prošlo rekonstrukcí za 4,2 milionu korun.

Nenazývala bych to ale bojem, byla to komunikace s odborníky, v níž se mísilo několik variant přístupu k takové památce, jakou je hukvaldský hrad. Myslím, že se podařilo najít polohu, kdy je zachován stav památky a přitom je návštěvník schopen rozeznat

jednotlivé vývojové fáze hradu. Při plánování změn jsme museli vzít v úvahu třeba i to, jak skla do oken paláce namontovat, zda doplňovat ostění, jaký typ oken zvolit a jaký by měl být konečný vzhled paláce. Je důležité zachovat odkaz na současný stav, aby

návštěvník věděl, že se nic nezměnilo. V rámci interiéru sice uvidí třeba upravenou pískovcovou dlažbu, ale ta je zde hlavně pro jeho bezpečí. Vše ostatní jsme se snažili zachovat tak, jak se nám dochovalo z minulosti,“ vysvětlila ředitelka muzea.

Stavební rekonstrukce na hukvaldském hradu ale zpřístupněním Kühnova paláce nekončí. V budoucnu se počítá s úpravou hlavní cesty spojující jednotlivá nádvoří, pokračovat by se mělo také na opravách hradeb.

Moravskoslezský kraj má na opravy památek a na kulturu vyčleněno asi 800 milionů korun. To by se mělo změnit k lepšímu. „Rozpočet kraje na kulturu a památkovou péči se podařilo navýšit na 1,4 miliardy korun. Připravuje se nové programovací období a my budeme potřebovat finance jak na přípravu projektů, tak na realizaci a kofinancování,“ konstatovala Karin Veselá, vedoucí odboru kultury a památkové péče krajského úřadu. ■

FRÝDECKO-MÍSTECKÝ PATRIOT

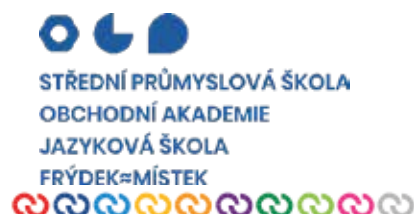
Registrační číslo MK ČR E 22263 | Vydává: Jiří Vítězslav Sachr
Adresa redakce: S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek
Kontakt: redakce@fmpatriot.cz, 608 832 606, www.fmpatriot.cz | Tisk: MAFRAPRINT, Pavelkova 7, Olomouc
Grafika: Studio 87, Josef Omelka | Distribuce: Česká distribuční k.s. | Nevyžádané příspěvky nevracíme
Za obsah inzerce zodpovídá její zadavatel, nemusí odpovídat názoru redakce
Neoznačené foto pochází z archivu redakce | Datum vydání: 3. 11. 2023 | Náklad: 26 200 ks
Foto na titulní straně: Jiří Vítězslav Sachr

Inzerci vám rád zprostředkuje
Jiří Vítězslav Sachr
Tel.: 608 832 606
redakce@fmpatriot.cz, inzerce@fmpatriot.cz

www.fmpatriot.cz

INZERCE FMP 2015/01

- ✓ Strojírenství
- ✓ Technická zařízení budov
- ✓ Technické lyceum
- ✓ Informační technologie
- ✓ Obchodní akademie
- ✓ Ekonomické lyceum
- ✓ Veřejnosprávní činnost

POJF≈M – Škola, která sPOJuje!

- ✓ jistota uplatnění pro techniky i ekonomy
- ✓ vysoká podpora výuky cizích jazyků
- ✓ nadstandardní úroveň vybavení a spolupráce s firmami
- ✓ dlouhodobě výborné výsledky u maturitní zkoušky
- ✓ škola otevřená žákům – studentský parlament POJ rada
- ✓ škola s vysokým zapojením žáků do dění na škole
- ✓ podpora reálných podnikatelských aktivit žáků
- ✓ certifikáty – CISCO, Autodesk, ECDL, FCE, CAE
- ✓ rozsáhlá mimoškolní činnost, Klub anglického divadla
- ✓ odborné praxe studentů v zahraničí v rámci Erasmus+
- ✓ bezplatné kurzy přípravy k přijímacím zkouškám

web: www.pojfm.cz, email: skola@pojfm.cz,
FB: @pojfm, tel: 558 406 111

Dny otevřených dveří: 14. 11. a 12. 12. 2023

- Tepelná čerpadla alpha innotec
- Kotle na dřevo Blaze Harmony
- Instalace podlahového a ústředního topení
- Plynové kondezační kotle Broetje Heizung

www.hrusatop.cz

Tel.: +420 725 980 764, mail: d.hrusecky@email.cz, Místecká 176, 739 21 Paskov

BYL JSEM U TOHO!

Sametovou revoluci, přesněji její počátek v pátek 17. listopadu 1989, jsem zažil na vlastní kůži. Osud to tak chtěl. Vracel jsem se vlakem z Berlína. Tam padla nenáviděná zeď. Už nemohla více odolávat váze socialismu a náporu krumpáčů občanů, kteří měli plné zuby „východního blahobytu“. Ta slavná zeď od 60. let dělila Berlín na východní a západní část.

Využil jsem tenkrát historii nabízenou příležitostí a s davy východních Němců vyrazil (já) nelegálně do (pro nás) ještě zakázaného západního sektoru, protože v tom tisícíhlavém davu se dalo projít tam i zpět bez jakékoliv kontroly. Na západě jsem strávil více než dvě hodiny(!), prošel ulicemi – fotografoval známou ulici Unter den Linden a Braniborskou bránu. Poprvé v životě (!) jsem viděl petlahve od dvoulitrové coly, tonicu, fany a další nápoje.

Setmělo se a já musel zpět na východ, protože jsem měl domluveno setkání u světových hodin na Alexplatzu. Bohužel k němu nedošlo, a tak jsem přišel o nocleh. Telegram, ve kterém jsem dva dny předem oznamoval svůj příjezd – nedorazil. Na hlavním nádraží jsem se brodil téměř po kolena v petlahvích všemožných značek nápojů. Nakonec se mi podařilo dostat do Němci narvaného vlaku směr tehdejší ČSSR. V Drážďanech po nich zůstaly jen ty prázdné lahve. První svědectví o životě na Západu.

Konečně Praha! Neskutečná zima! Chuť na grog nebo čaj s rumem. Příkopy, Můstek. Na Národní třídě, kde byla „buřtárna“ s horkými nápoji, jsem se už nedostal. Ulice vedoucí na Jungmannovo náměstí byly plné aut a transporterů veřejné bezpečnosti, včetně zelených uniform. V hlavě mi blesklo, že jsem fotoaparát nechal v boxu na nádraží! Byla necelá hodina před půlnocí a já musel na vlak do Ostravy.

Byl jsem u toho! Počátek sametové revoluce jsem zažil na vlastní kůži sice jen pár minut, ale v bezpečí! Na opačné straně barikády, za hradbou ozbrojené veřejné bezpečnosti! Osud to tak chtěl. V minulosti jsem tuto historku vyprávěl nesčetněkrát a teď k ní dodávám: Važme si svobody a demokracie, přátelé!

Martin Sládek

Dort z oceněné Marlenky ochutnala i zesnulá britská královna Alžběta II.

Hned dva velké úspěchy zaznamenala frýdeckomístecká firma Marlenka v soutěži PwC Firma roku 2023. Její zástupci obdrželi 18. října dvě ocenění za 1. místo v kategorii Firma roku 2023 Moravskoslezského kraje a Ekonomicky nejúspěšnější firma roku 2023 Moravskoslezského kraje.

Vítězná Marlenka internacionálně patří v cukrářském odvětví ke špičce a zabývá se výrobou dortů a zákusků. Její příběh začal v roce 1995, kdy se Gevorg Avetisjan s rodinou přistěhoval do České republiky z Arménie. Základem pozdějšího „českého snu“ a evropsky i světově proslulých medových pochoutek se stal originál medový dort podle rodinného receptu, který upekla Avetisjanova sestra. Hotový dort nabídl pan Avetisjan svému kamarádovi do kavárny na ochutnávku a ještě ten večer na něj získal další objednávku. Za dva měsíce už kapacita domácky pečených dortů nestačila pokrýt počet objednávek. V roce 2009 proto byla otevřena nová velkokapacitní výrobní hala s unikátní, plně automatizovanou výrobní linkou, která dokáže za

jednu hodinu vyrobit tisíc kusů medových dortů v několika variantách. Ani tato investice ve výši 340 milionů korun však po třech letech kapacitně nedokázala uspokojit objednávky, a tak se dále rozšiřoval provoz. Marlenka dnes vyprodukuje přes devět milionů výrobků ročně a ty dodává kromě českého trhu do dalších 52 zemí světa. „Firma vyrábí špičkové zdobené a speciální dorty na zakázku. Jeden byl dokonce vyroben u příležitosti 90. narozenin britské královny Alžběty II.,“

potvrzuje majitel Gevorg Avetisjan. V současné době firma rekultivuje starší areál Slezanu a nezapomíná ani na vytváření dobrých pracovních podmínek pro své zaměstnance.

Vítězové krajského kola se zároveň stávají celorepublikovými finalisty. Zda medové pochoutky zvítězí i ve finále se dozvíme už 14. prosince, kdy na pražském Žofíně budou vyhlášeny výsledky soutěží PwC Firma roku 2023 a MONETA Živnostník roku 2023. ■

Nová tělocvična pro míčové sporty ve Frýdku

V současné době je doladován návrh projektu nové tělocvičny u 2. Základní školy na ulici J. Čapka ve Frýdku. Ta má sloužit nejen škole, ale i dalším sportovcům. Stávající tělocvična neumožňovala provozovat v jejích prostorách bezpečně míčové sporty, kvůli čemuž tu nebylo možné pořádat soutěžní sportovní utkání.

Autorem návrhu je kancelář PPS Kania, která mimo jiné uvádí, že původní projekt bude zapotřebí pozměnit, právě pro zajištění univerzálního využití pro míčové sporty. „Původní projekt počítal se světlou výškou stropu 6,5 metru, která je ale nedostatečná pro pořádání soutěžních utkání ve vyšších žákovských kategoriích míčových sportů, jako jsou házená, volejbal nebo košíková,“

uvádějí autoři projektu na vysvětlení. Podle vedení města má nová tělocvična prioritně sloužit žákům školy, ale také mladým sportovcům. „Musí být univerzální, nepřipustíme žádná polovičatá řešení,“ uvedl primátor Petr Korč. Město proto s projektanty a statiky ověřuje technické možnosti změny výšky stropu v souladu s vydaným stavebním povolením a vhodné řešení následně zpracuje vybraný zpracovatel do dokumentace provedení stavby. Projekt obnovy a úprav na 2. ZŠ byl zahájen už loni v létě, kdy byl ze starého a nevyužívaného tartanového hřiště odstraněn povrch a hřiště nadále sloužilo pro potřeby družiny. Dalšími stavebními úpravami prošly umývárny a bylo vybudováno nové bezbariérové sociální

zařízení v původní tělocvičně. Výstavba nového objektu by měla být zahájena v létě příštího roku. ■

INZERCE FMP 1968/09

Kominictví BUMBALA

+420 724 921 728
bumbala.lukas@seznam.cz
www.kominictvibumbala.cz

Nejsi spokojený v zaměstnání?
Hledáš lepší práci ve stabilní a rostoucí společnosti?

Pojď pracovat do Marlenky!

Rosteme a nabízíme spoustu voňavé práce.

Prostředí
rodinné firmy

Jistota
a stabilita

5 dní
dovolené navíc

Stravenkový
paušál

Penzijní
pojištění

Aktuálně hledáme například:

Číšník/barista

Operátor/ka krému

Elektrotechnik

Operátor/ka pečení

www.pracenamvoni.cz

Dobře se učil, chtěl se stát sklářem, ale soudruzi z okresního výboru ho poslali fírat do dolů

Patnáctiletý školák Jan Bliznák měl už podepsanu smlouvu se sklárnami v Karloince, kde se měl vyučit sklářem a nastoupit do provozu. Zřejmě by se tak i stalo, kdyby se tato část jeho životního příběhu neodehrávala v roce 1958, v době násilné kolektivizace a politických procesů s odpůrci komunistického režimu. Soudruzi z okresního národního výboru se chtěli pomstít Janovu otci za jeho vzdorovitost a za jeden z cílů si vybrali čtveřici jeho dětí. K domku přijel černý tatraplán se třemi muži v kožených kabátech, kteří oznámili matce, že její druhorozený syn nastoupí do ostravských dolů. Svá slova doplnili vyhrůzkou uvěznění obou rodičů...

► Jiří Vítězslav Sachr

V minulém čísle jste vzpomínal na své dětství v Ratiboří na Valašsku, na první pokusy o založení JZD v obci i na vysoké odvody zemědělských produktů, které museli vaši rodiče odvádět ze své produkce.

Rodina byla vystavena nepřetržité šikaně. Obec nám do domu nezavedla elektrickou přípojku, a tak si otec postavil malou vodní

elektrárnu. Pětikilowatová turbína poháněla navíc hospodářské a obráběcí stroje. Kromě hospodaření na polnostech si táta přivydělával jako kolař, a i to jim vadilo. Dostal zákaz provozovat turbínu s tím, že vodní náhon musí být zrušen. Nakonec přišel o všechno. Skromná políčka byla rozorána, stromy bezohledně vytrhány a vodní náhon nevratně zničila povodeň. Všechno bez jakékoliv náhrady. I když jsme se ve škole učili dobře, další

studium na střední škole nám bylo zapovězeno. Sestra, která se chtěla stát učitelkou, skončila v kravině, já s bratrem v ostravských dolech a nejmladší sourozenec v lese.

Odchod z domova na hornické učiliště do Ostravy – vybavíte si podrobněji ten den?

Dodnes to mám v živé paměti. Během loučení s rodiči se ke mně otec potočil a řekl: „Dám ti jedinou radu. Dávej si pozor na komunisty, dovedou každého zničit. K čemu se dostanou, to zkurví, a co zkurví, to už nikdo nenapraví!“ V průběhu svého života jsem si na tato jeho slova ještě několikrát vzpomněl. Nejen na učilišti, ale i později.

Jak jste prožíval učňovský život v Ostravě?

Úděl budoucího horníka jsem přijal jako nutné zlo a v duchu stále věřil, že se po vyučení přece jen dostanu na střední školu. Odborné předměty mě zaujaly natolik, že jsem v nich vynikal a první ročník absolvoval s vyznamenáním. Přispěli k tomu vzdělání a kvalifikování učitelé, údajně se jednalo o profesy z vysokých a středních škol, kteří byli na učiliště přerazeni za trest pro své politické postoje. Jeden z nich – profesor Matýsek, mi po prázdninách přátelsky sdělil, abych ve svém zájmu o studium setrval, i když je to prý v mém případě zbytečné. Byl svědkem vyjádření ředitele školy, který pronesl: „Je úplně jedno, jestli se dobře učí a dochází do školy, stejně skončí v prdeli!“ Jeho

slova se potvrdila, když jsem se na konci třetího ročníku přihlásil na Střední průmyslovou školu hornickou. Nepřijali mě. Místo toho si mě předvolal politický referent učiliště a řekl: „Synku, techniku a uhlí máme dost, aspoň si už zarobíš.“

Důlní prostředí vám už nebylo neznámé, na učilišti jste běžně fírali. Nemýlím se?

Hodili nás rovnou do hluboké vody a nauč se plavat. Dodnes nechápu, jak nás, patnáctileté kluky, mohli vystavovat tak vysokému riziku. Byli jsme přidělováni na zavalená pracoviště, kde jsme se starými zkušenými havíři odstraňovali zával a stavěli novou ocelovou výztuž. V průměru jsme na jednoho učně odstranili a odvezli až pět tun hlušiny za směnu!

Nastal čas, abyste si, slovy politického referenta učiliště, konečně zarobil. Kam vás zařadili?

Nastoupil jsem jako pomocník horníka v ostravském dole Eduard Urx v Petřkovicích (původní název Důl Anselm – pozn. autora) do kolektivu starších zkušených havířů. Byli to chlapi z Pražské, u kterých se dědilo povolání horníka z děda na otce a z otce na syna. Vyznačovali se důsledností a pracovitostí, měli vrozený smysl pro přežití, dokázali vytušit nebezpečí, pracovali s rozvahou a systematicky. Vycházeli z tradic a ověřených postupů organizace práce. Kolega se sbíječkou uhlí vykopával, já jsem to musel naházet lopatou na pás. V nízkých slojích – některé měly pod padesát

Pod Landekem 1966, Jan Bliznák sedící vlevo dole.

INZERCE FMP 1972/09

INZERCE FMP 2054/01

www.auta-lpg.cz

☞ Montáže LPG
☞ Revize LPG-CNG
☞ Servis

776 226 998
Kunčičky u Bašky 66

Spolek Lidový dům slaví 100 let!

Při této příležitosti vás srdečně zveme na naše akce:
Pravidelná zdravotní cvičení | po 9:00–10:00, st 10:00–11:00, čt 16:00–17:00 hodin

8. 11., 17:30 **Přednáška Pavla Mečkovského – Emoce**
19. 11., 16:00 **Premiéra nové detektivní hry Lidáčkova divadla – Babiččin poklad**
23. 11., 17:00 **Koncert skupiny Veselá trojka**
30. 11., 16:00 **Pletení adventních věnců**
6. 12., 9:00 **Festival dětských pěveckých sborů**
17. 12., 14:00 **Vánoční dílny**

Srdečně zveme do nové otevřené
VÝBORNÉ RESTAURACE **ORCHIDS** ASIAN RESTAURANT

centimetrů, jsme pracovali vleže. Plazili jsme se uličkou a kolikrát nemohli ani otočit lopatou. Svítili jsme si kahanem, který vážil čtyři kila. Přestože jsem se v partě tvrdých chlapů cítil dobře – vždy jednali s každým na rovinu, co se řeklo platilo a také udělalo, neopouštěla mě myšlenka, že na šachtě vydržím do vojny a pak se uvidí.

U odvodu jste dostal odklad nástupu do základní vojenské služby, o rok později se situace opakovala. Co následovalo?

Bylo mi sděleno, abych podepsal dodatek pracovní smlouvy, kde se zavážu odpracovat deset let v hornictví namísto dvouleté vojny. Zprvu jsem odmítal. Na to ale reagoval referent slovy: „Jak myslíš, budeme ti dávat odklady tak dlouho, až to podepíšeš!“ Tím bylo mezi námi jasno. Krátce nato jsem se přihlásil do kurzu obsluhy důlního kombajnu a na večerní studium při zaměstnání hornické průmyslovky v Ostravě. Zatímco kurz kombajnérů jsem úspěšně dokončil, na průmyslovku mě opět nepřijali. Po ukončení tzv. přípravy mi v Závodní škole práce oznámili, že mají plno, situace se prý snad zlepší až v příštím roce. Zřejmě nedopatřením mě o rok později jmenovali předákem rubačského kolektivu, a tak šla škola stranou.

Nenutili vás ke vstupu do komunistické strany? Kamarád, který na této pozici kdysi pracoval, mi říkal, že to tím podmiňovali.

Trvalo jim tři roky, než za mnou přišli. Předvolal si mě samotný vedoucí závodu a vysvětloval mi, co členství v KSČ obnáší. Jsem prý jediným bezpartijním předákem říkal a hned se otázal, zda jsem ochoten stát se komunistou. Zareagoval jsem: „Dokud

budou ve straně pokrytci a bezcharakterní křiváci, nemám tam co dělat!“ Vedoucí byl zaskočen mou nečekanou upřímností, ale bylo patrné, že svá následující výhrůžná slova myslí vážně: „Však to ještě poznáš! Kdyby sis to ale do konce týdne rozmyslel, přijď za mnou!“

Změnilo se něco? Stupňoval se tlak, který na vás vyvíjeli?

Nečekali ani ten týden! Už druhý den mě směnistr přeřadil k lopatě do cizího kolektivu, kde mě představili jako zkrachovalého předáka, který neplnil plánované úkoly. Spadl jsem o tři platové skupiny níže. Protože byla rodina zvyklá na vyšší standard, ztrátu na výdělku jsem musel nějak kompenzovat. Sobota byla tehdy ještě běžný pracovní den, a tak jsem začal fárat přesčasy o nedělích. Dá se říct, že jsem tak strávil nepetržitě téměř rok, než si mě vyžádal do své party bývalý spolupracovník. Kombajnér v jeho posádce utrpěl smrtelný úraz, a protože jsem měl na podobném stroji zkušenosti, s podmínkou, jak se osvědčím, jsem k němu mohl odejít. Později jsem zjistil, že nám byly přidělovány nejnebezpečnější poruby s jedním vchodem, nedostatečným větráním a vysokou prašností, s vodou až nad kolena, když z nadloží přšelo, a v třicetistupňovém horku. Vzhledem k soustavnému lezení po kolenou a práci vkleče jsem musel podstoupit operaci. Na písemné doporučení lékaře, abych byl přeřazen na práci vestoje nebo vsedě a bez zátěže, se mi vysmáli – takovou práci prý v dole nemají.

Zažil jste někdy v podzemí dolu zával?

V porubu ve sloji Cyprián, asi tři kilometry od hlavní těžební jámy. Ticho přerušilo temné

Jan Blizňák s kolegou Obrtlíkem.

zadunění kdesi v nadloží a následoval otřes těžní chodbou. Zkušení havíři už věděli, že rána spojená s otřesem je předzvěstí závalu a je zapotřebí utíkat na bezpečné místo. Vzápětí se opakovaly další rány, začaly prskat a ohýbat se dřevěná i železná výtuž. Prchali jsme na několik set metrů vzdálený hlavní překop. Čekali jsme, co bude dál, asi po půl hodině nastalo zase ticho. Revírník s partákem zjistili, že je pilíř zavalený a takřka neprůchodný, těžba nepřicházela v úvahu. Bylo třeba zprůchodnit porub a zprovoznit těžní zařízení. S ohledem na hrozící nebezpečí bývali v obdobných situacích vyloučení živitelé rodin. Nikdo se

ale dobrovolně nepřihlásil, a tak jsme to dostali příkazem. Práce na odstranění závalu v délce přes devadesát metrů se značným úklonem probíhaly ve středověkých podmínkách třiatřicet hodin. Nikdo nás za celou dobu nevystřídal, v barelu nám jen přinesli hořkou meltu, rohlíky a salám. Pracovali jsme jako roboti na pokraji zhroutení. Vzkázali, že si máme pospíšet, neboť se neplní státní plán, a když už jsme se konečně dostali na povrch, našli jsme při sundávání evidenčních známek v lampovně vzkaz na kousku papíru, abychom se druhý den dostavili na svou další směnu... ■

Pokračování v příštím čísle.

INZERCE FMP 2051/01

FANDÍM – POMÁHÁM

BĚHEM UTKÁNÍ PROBĚHNE VEŘEJNÁ SBÍRKA

PRO DĚTI DO 15 LET

BURGER ZDARMA!

HALA POLÁRKA

SOBOTA

9. 12. – 17:00

PARDUBICE B

Ve svém životě i tvorbě nechávám věcem volný průběh

Pavel Cupák je soudobý umělec s širokým záběrem tvorby. Věnuje se sochařině, pracuje na velkých plastikách určených do veřejného prostoru (bronzové sousoší Valach s ovce v Trojanovicích nebo zvoníčka v místech bývalé poustevny na Pustevnách), ale i pro soukromé sběratele. Pracuje s kovem, dřevem, kamenem a zkouší i jiné méně tradiční materiály jako beton nebo polymerační sádra. Věnuje se též knižní ilustraci, kresbě, počítačové grafice a animaci. V roce 2022 vytvořil krátký 15minutový animovaný film Havran na motivy básně E. A. Poea s hudbou Miroslava Wanka. Od poloviny října vystavuje svou sochařskou tvorbu v Trojanovicích, kam jsem se za ním vypravil i já.

► Jiří Vítězslav Sachr

Narodil jste se do tvůrčího prostředí – váš otec Josef Cupák byl akademický sochař a designér. Předurčilo to vaše směřování a profesi, nebo jste se chtěl původně věnovat něčemu jinému?

Co si pamatuji, stačilo mi od malička dát do ruky tužku a prázdný papír a vystačil jsem si na dlouhé hodiny sám. Zatímco si jiní kluci čtali a hráli s balónem venku za domem, já trávil veškerý volný čas kreslením. I když měl doma svůj ateliér, jako výtvarníka jsem otce začal vnímat, až když se osamostatnil a šel tzv. na volnou nohu – to mi bylo třináct let. Do té doby pracoval jako designér v továrně na jízdní kola Eska, mimochodem je autorem proslulé skládačky

Sochař, malíř, ilustrátor, animátor a designér Pavel Cupák se narodil v roce 1965 v Plzni, dětství a základní školu strávil v Chebu. V letech 1981-1985 absolvoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti. Se svou partnerkou a jedenáctiletým synem žije v Kunčicích pod Ondřejníkem. Tvoří ve svém ateliéru v Trojanovicích, kde provozuje soukromou prodejní galerii. Tam umísťuje vlastní volnou tvorbu (sochy, plastiky), ale i designový nábytek a bytové doplňky. www.cupakdesign.com

– ta byla jeho vynález a exportovala se do celého světa.

Jaká byla témata vašich kreseb?

Přenášel jsem na papír svůj vlastní svět, mou fantazii, bez limitu a jakéhokoli omezení. Až když se začínalo rozhodovat o tom, kam budou směřovat mé další kroky ze základní školy, nutil mě táta kreslit různá zátíší, předměty a objekty, abych byl dobře připraven k přijímacím zkouškám.

Vrátím se ještě k vašemu otci, pocházel z Karvinska...

Otec byl rodákem z Horní Suché. Dnes bych se ho rád na spoustu věcí zeptal, ale už mi nemá kdo odpovědět. Po polském záboru pohraničí žil spolu s rodiči v Ostravě, později v Uherském Hradišti, a když mu v šestnácti letech zemřela matka, odešel z domova a už se nikdy nevrátil. Studoval na uměleckoprůmyslové škole u profesora Zdeňka Kováře ve Zlíně a odtud dostal umístěnou do plzeňské škodovky. V době, kdy jsme s bratrem přišli na svět, využil pracovní nabídky s bytem a odstěhovali jsme se celá rodina do Chebu. Tam jsem v panelákovém bytě prožil celé své dětství.

Žijete a tvoříte v Trojanovicích. Dá se říct, že jste se téměř zrcadlovitě vrátil v otcových stopách zpět na Moravu. Je v tom nějaký záměr?

Ve svém životě i tvorbě nechávám věcem volný průběh. První léta, která se pojí s mým životem na Moravě, jsou obdobím studia na uměleckoprůmyslové škole v Uherském Hradišti. Se svou bývalou partnerkou jsem žil od

přelomu milénia deset let v Olomouci. Po našem rozchodu jsem se seznámil s dívkou, která létala ze svahů Ondřejníku na paraglidingovém křídle, a ta mne přivedla sem do Beskyd. Zasněvila mě do tajů aviatiky a já tomuto koníčku zcela propadl. Díky ní a celé zdejší partě kolem létání jsem začal vnímat svět jinou optikou – seshora. V povětří jsem se oprostil od všech pozemských problémů, zapomněl na všechna trápení, dokonale vám to pročistí hlavu. Mám z toho ještě další úžasný zážitek – to, když sledujete letící ptáky pod sebou, je to zcela jiné, než když je pozorujete ze země. Cítíte se naprosto uvolněně, svobodně, jste volný. Volný jako pták...

Vzpomněl jste studia v Uherském Hradišti. Bylo to počátkem osmdesátých let minulého století, kdy vládl komunistický normalizační režim, který rozhodně nebyl svobodné umělecké tvorbě nakloněn. Jak tomu bylo ve škole? Měli jste jako studenti možnost vystavovat?

Na léta v Hradišti rád vzpomínám. Více než výtvarná škola to

Na vernisáži výstavy Lidé z bublin zaujal návštěvníky Cupákových komentář k jednotlivým exponátům.

pro mne byla škola života. Samozřejmě že jsme se chtěli veřejně prezentovat, profesorům jsme předkládali naše díla na schválení. To, co se nesmí vystavit, opřeli otočené čelem ke zdi – to byla pro nás hozená rukavice, velká výzva jít s tím okamžitě ven! Myslím si, že s tím i počítali, možná že to proto i takto dělali. Pro naši tvorbu byli ochotní tolerovat i to, co jsme jim dělali za zády. Do oficiálních prostor jsme se ale dostat nemohli. V 99 % se ukázalo, že to z nějakých důvodů není možné – protože – je jedno, co si zde čtenář dosadí, a tak jsme se rozhodli pro akci sami. Aniž bychom se chtěli vůči komukoli vymezovat, našli jsme si náhradní prostory – v hospodě, parku, na půdě školy nebo na hradě. Výstavy jsme pojímali jako věc samu pro sebe, malý happening, recesi, jednodenní akce, kdy jsme svá díla ráno navězli, vystavili a večer vše zase sbalili a odvezli. Tenkrát jsem chtěl být hlavně malíř, maloval jsem na vše, co mi přišlo pod ruku. Dřevo, kuchyňský váh, sololit nebo dokonce, když bylo nejhůř, na staré tesilové kalhoty natažené na podrámký. Dnes bych rád řekl, že to byl underground, tvorbu výtvarníků a hudebních skupin, kteří se takto definovali, jsme samozřejmě sledovali. Chodili jsme na zakázané i policií rozehnané koncerty a výstavy, ale pokud budu hovořit za sebe, nemyslím si, že posláním umělecké tvorby je, aby zůstala skryta veřejnosti...

Jakým způsobem hledáte podněty pro svou tvorbu?

To je velmi těžká otázka. Celou tu dobu, co se věnuji umělecké tvorbě, jsem si vždy myslel, že je to vědomá cesta. Čím jsem starší, nabývám pocitu, že je to tomu jinak. Že je to dílem mého podvědomí. Když jsem si před rokem domlouval současnou výstavu v Trojanovicích, měl jsem naprosto jasnou představu, o čem bude. I její název Lidé z bublin jsem pro ni vymyslel už tehdy. Chtěl jsem, aby obsahovala mou nejnovější tvorbu. Když

jsem pak začal pro výstavu tvořit jednotlivé sochy, zjistil jsem, že nejsou tím, čím jsem je chtěl mít. Že vlastně nemají s názvem výstavy nic společného. Neuměl jsem se vědomě přinutit, abych je dostal do polohy původního záměru. Možná je to také tím, že jsem nedávno přišel velmi rychle po sobě o oba rodiče a mé podvědomí se s jejich ztrátou tímto způsobem vyrovnávalo.

Které materiály nejraději používáte?

Jednoznačně bronz. Celá současná instalace jsou sochy, které by měly být odlity do bronzu. Odpovídá tomu i jejich modelace. Umožňuje expresivní vyjádření, zachytit pohyb. Nemohu udělat sochu, která stojí na špičkách, do kamene, to umožňuje právě jen tento materiál. Dá se patinovat

Zahrada sochařova ateliéru a galerie zdobí socha E. A. Poea a jeho havrana.

od zašlé zelené až po vyleštěnou zlatou. Nabízí širokou škálu odstínů, které můžete na jeho povrch použít.

Jednou z vašich dalších výtvarných poloh se stala filmová tvorba. Na výstavě Havran a jiné hlavy jste prezentoval čtvrt hodinový animovaný film Havran na motivy básně Edgara Allana Poea...

Od dětství jsem v sobě nosil přání natočit animovaný film. Pořídil jsem si počítačový program, ale vznikl problém, že moje technické vybavení není na něj dostatečně stavěno. Malinko složitější třívteřinovou sekvenci zpracovával notebook dvacet i třicet hodin a pak z toho vypadlo něco, o čem jsem si řekl, že to není ono. Nicméně jsem v tom asi půl roku pokračoval dále. Naštěstí mě to neživí a tvorbu těchto

filmů považuji pro sebe za relaxaci, není to pro mě práce. Vypínám u toho a relaxuji. (úsměv)

Mluvíte o filmech v množném čísle. Udělal jste jich více?

Ano, ale Havran je první a zatím jediný, který je ucelený. Mám rozdělaný další, zatím sedmi minutový Requiem od Mozarta, ale něco mu stále chybí. Když si jej pustím pro sebe, říkám: „Super!“ Ale když jsem ho promítal někomu dalšímu, nechával diváky chladnými. Něco tomu stále chybí – čekám, že řeknou: „Uauu, to je pecka!“ Nechávám si jej tedy prozatím bokem a průběžně na něm dále pracuji.

Havran je zvukově spojen s hlasem Martina Trubače a hudbou kapelníka skupiny Už jsme doma Miroslava Wanka. Spolupracovali jste s oběma už někdy dříve? Proč právě oni?

Do té doby jsem je neznal. Zastímco s Martinem jsem se dohodl okamžitě, hudbu mi měla původně dělat Vladivojna La Chia, která ale naši spolupráci odřekla poté, co otěhotněla. Hledal jsem za ni náhradu a požádal o tip na někoho violoncellistu Tomáše Schillu (skupiny Národní třída, Půlnoc, DG 307, J. H. Krchovský & Krch-Off Band, Echt!), který mi dal kontakt právě na Mirka Wanka. Jeho hudba se už dříve objevila ve filmech Fimfárum, Knoflíkáři nebo v animovaném seriálu Krysáci. Moje představa byla, že to bude mít podobu punkového

requiem. Jsem velmi rád, že jsme se dohodli.

Od poloviny října vystavujete v trojanovickém Památníku bratří Strnadlů a Jana Knebla. Na co se návštěvníci mohou těšit a ve které dny je výstava veřejnosti přístupná?

Všechny vystavené sochy jsou oproštěny o smysly. Postavy nemají oči, uši, ústa, ruce, jsou bez tváře, snažím se jim vzít všechna gesta navíc a zkouším, jestli jsou schopny samostatné existence. Zda mohou vyjadřovat sebe sama, nějaký pocit, situaci i bez tohoto.

Vystavené sochy jsou oproštěny o smysly. Postavy nemají oči, uši, ústa, ruce, jsou bez tváře.

Návštěvníci památníku v Trojanovicích měli možnost zúčastnit se prohlídky s komentářem autora vystaveného díla.

Kdybch se měl vyjádřit zjednodušeně, snažím se zachytit jejich duši.

Památník, ve kterém je výstava Lidé z bublin instalována, je oficiálně otevřen každý čtvrtek mezi 15. a 18. hodinou, ale stejně jako u mých zdejších předchozích výstav jsem se dohodl, že výstavu zpřístupníme zájemcům i mimo tuto dobu. Stačí se telefonicky domluvit a milerád výstavou kdykoliv provedu jednotlivce nebo i celé skupiny návštěvníků.

Na čem v současnosti pracujete? Je něco, čím chcete příznivce vaší tvorby překvapit?

Hmmm... Už jsem to zmínil před chvílí. Zjistil jsem, že hlava by chtěla něco dělat, ale podvědomí dělá něco jiného. Nejde se z toho vymanit, a vlastně ani nechci, aby tomu tak bylo. Nosím v sobě myšlenku a náměty na další tři čtyři výstavy. V těchto dnech už na nich začínám pracovat a možná budu ve výsledku překvapen hlavně já sám (úsměv). ■

INZERCE FMP 2044/01

Hledáte cestu ven ze svých dluhů?
Poradíme Vám - zdarma a nezávazně!

V rámci akce

Den bez dluhů
Vám jsou k dispozici naši poradci **celý listopad!**

Bezplatná linka 800 70 08 80
(Dostupná celý listopad, ve všední dny
od 8:00 do 16:30)

Kontaktní formulář na www.nasedluhy.cz
(Během listopadu nám posílejte Vaše dotazy)

Dluhů Vás nezbavíme, ale zodpovíme Vám Vaše otázky a pomůžeme s hledáním řešení obtížné finanční situace.
Zcela zdarma Vám zjistíme, jestli jsou na Vás vedeny exekuce!

Patron akce:

800 70 08 80 (bezplatná linka)**www.nasedluhy.cz**

INZERCE FMP 2043/01

Podzimní slevy až 30%

- ✓ Servis a oprava oken
- ✓ Výměna sítí proti hmyzu
- ✓ Výměna žaluzií

+420 722 903 771

FRYDEK.VOLITASERVIS.CZ

VOLITA +
SERVIS

Hukvaldská kulturní akce na podporu rodin s dětmi se zrakovým postižením

Benefiční kulturní akci na podporu rodin s dětmi s postižením zraku a rané péče se rozhodla uspořádat v Hukvaldech Martina Kašpárková s přáteli. Ve čtvrtek 9. listopadu tak v sále hukvaldské základní školy vystoupí pěvecké sbory žáků Základní školy v Hukvaldech a Základní umělecké školy ve Frenštátě pod Radhoštěm, nevidomá operní pěvkyně Alena Terezie Vítek nebo Taneční skupina Aktiv. Výtěžek ze vstupného poputuje na podporu rané péče pro děti se zrakovým hendikepem a jejich rodin v Moravskoslezském kraji.

Služba raná péče pomáhá hned od náročných začátků rodinám, kterým se narodilo dítě se zrakovým hendikepem nebo s kombinovaným postižením, a to i když ještě není přesně stanovena diagnóza dítěte. „Naše poradkyně dojíždějí za rodinami domů a ukazují rodičům, jak mohou

Na obraze pracovalo asi 15 dětí v průběhu 3 měsíců. Lidské i zvířecí oči upozorňují na důležitost toho smyslu.

dítě rozvíjet, jak upravit domácí prostředí, jaké pomůcky využívat. Jsou připraveny podpořit dítě i rodiče, poskytnou sociální poradenství, potřebné kontakty. Službu mohou využívat rodiny s dětmi od narození do 7 let, ranou péči poskytujeme dle zákona zdarma,“ vysvětluje ředitelka ostravské pobočky Společnosti pro ranou péči Vladimíra Salvetová.

Financování rané péče je vícezdrojové a dotační programy pokryjí jen zhruba 60 až 70 procent nákladů. „Jsme vděční všem dárcům, kteří nás jakkoli finančně podpoří, jen díky nim můžeme pomáhat každý rok více než stovce rodin. Neobyčejně si ceníme také nasazení Marty Kašpárkové i ochoty všech vystupujících, dětí i dospělých, kteří svým vystoupením potěší diváky a zároveň podpoří děti se zrakovým postižením,“ dodává Vladimíra Salvetová.

Součástí benefice bude i dražba obrazu Antonína Kroči, akademického malíře z Hukvald, a prodej obrazu žáků výtvarného oboru Základní umělecké školy ve Frenštátě pod Radhoštěm, který namalovali pro ranou péči. Škola se každoročně zapojuje do celorepublikového happeningu Jsem laskavec a podpora rané péče do laskavého smýšlení o světu bezpochyby patří. ■

Nové kreativní studio pro umělce

Ambiciózní designérka Natálie Žáková ve spolupráci s mladou neziskovkou Možnost rozletu chystá na pátek 24. listopadu od 16.00 hodin slavnostní otevření nového kreativního studia HIDE OUT v Bruzovicích 134. Svou činnost zahájí vernisáží výstavy nazvané „Místo, kde se tvoří samo!“, k pohodě přispěje také živá hudba, zpěv, později i známý DJ.

„Budujeme zde něco, co u nás chybí, a zároveň tímto krokem dáváme možnost všem lidem, kteří milují kouzlo umění, ať si ho představíte jakkoliv, sejít se na jednom místě a společně ruku v ruce tvořit,“ uvádí mluvčí mladé neziskovky Patrik Kuča.

Návštěvníci budou moci na výstavě zhlédnout osobitou mediální tvorbu a zjistit, co vše lze v moderním studiu tvořit. „Mladí umělci a startupy mají tak šanci neomezeně tvořit pod rouškou emocí právě u nás. Věk určitě není limitující a ve studiu budou vítány všechny kreativní duše,“ dodává sama designérka Žáková. ■

INZERCE FMP 2033/03

Pravidelný příjem 150 000 Kč pro Vaše SVJ, pro Váš dům

FVE pro panelové a bytové domy

Investice 840 000 Kč – roční příjem do pokladny SVJ 150 000 Kč

Vy vyrobíte, pokryjete si společnou elektřinu, zbytek My odkoupíme a peníze si Vy rozdělíte.

Uděláme **ZADARMO** zaměření střechy, kalkulaci a kompletní zabezpečení.

www.prouddomu.cz

tel.: 606 920 570

e-mail: info@prouddomu.cz

Upozornění: Objednejte si zaměření střechy a konzultaci co nejdříve, akce platí do konce roku 2023

VÝSTAVY

Muzeum Beskyd

do 26. 11. **Beskyde, Beskyde, kdo po tobě 50 let ide**

Výstava přibližuje největší chráněnou krajinnou oblast v ČR – CHKO Beskydy, která byla založena v roce 1973 a letos slaví výročí 50 let. Komentovaná prohlídka s RNDr. Janou Tkáčikovou proběhne 11. 11. v 16 hodin.

do 12. 11. **Tajemství muzejní knihovny**

Výstava z knihovního fondu představí nejen vybrané knihy a periodika, pocházející z produkce knižtiskáři působících v minulosti v našem městě, ale i ty, které se v průběhu let dostaly do knihovního fondu.

od 23. 11. **Obrázky na skle**

Podmalby na skle se poprvé staly předmětem odborného zájmu osobností kulturního života v 90. letech 19. století v souvislosti s uspořádáním Jubilejní výstavy v roce 1891 a Národopisné výstavy československé v roce 1895. Pro tyto výstavy byly podniknuty první systematické sběry lidového umění včetně obrázků na skle. Také Muzeum Beskyd spravuje reprezentativní fond čítající více než 280 kusů podmaleb především z oblasti Slezska a severní Moravy, okrajově i z ostatních oblastí výroby v Čechách. Vernisáž 23. listopadu 2023 v 17.00 hodin.

do 7. 1. **Adolf Šlechtislav Brantál**

Doprovodná výstava v rámci expozice Beskydy – příroda a lidé připomíná jednu z významných osobností společenského a kulturního života Frýdku ve 20. a 30. letech 20. století. Adolf Šlechtislav Brantál byl přes svůj krátký život člověkem, který se angažoval v mnoha oblastech – zdatný obchodník, jehož drogerie se těšila dobré pověsti ve Frýdku a v Pražmě, fotograf a oblíbený vydavatel pohlednic, člen Sokola, Matice osvěty lidové a turistické Pobežkydské jednoty. Byl také revizorem účtů v Občanské záložně, spoluorganizátorem Výstavy Bezručova kraje 1935, členem Sdružení slezských knihomilů a spoluydavatelem bibliofilských tisků. Přítel básníka Petra Bezruče a v neposlední řadě milující manžel a otec dvou dětí po sobě zanechal snímky, které jsou dokladem krásy přírody, města a zdejších lidí.

Kino Vlast

Třicet let péče v Jesloch a Žirafě

Frýdecko-místecké Jesle pomáhají již 30 let rodičům skloubit pracovní a rodinný život tím, že zajišťují kvalitní služby péče a stravování pro děti od 1 do 3 let. Organizace rodinného typu ŽI-RA-FA si klade cíle, aby její uživatelé žili společně s námi život provázený radostí a fantazií. Snaží se být v dobrém kontaktu s rodinnými příslušníky uživatelů a jejich opatrovníky. Výstava fotografií zachycuje některé okamžiky postupných změn, které obě organizace v průběhu času zaznamenaly. Dokumentuje především změny na budovách, které měly nebo stále mají obě organizace ve své správě. Pro veřejnost otevřeno v běžných otevíracích hodinách kina Vlast.

Knihkupectví Kapitola, Místek

do 19. 11. **Jan Švankmajer a Martin Stejskal**

Výstava originálů knižních ilustrací dvou českých surrealistů – výtvarníků, které můžeme s jistotou označit za žijící legendy.

Knihovna Baška

od 23. 10. **Miroslava Ježková**

Prodejní výstava obrazů frýdecko-místecké výtvarnice. Otevřeno PO a ST 8:00–11:00, 11:30–17:00.

OSTATNÍ

Muzeum Beskyd, komentované prohlídky a přednášky

9. 11., 16:30 **Voda ve Frýdku-Místku**

Voda – základ veškerého života. Kromě dvou řek jsou ve Frýdku-Místku další potoky, potůčky, tovární a mlýnské náhony, vodní nádrže a rybní-

ky, a dokonce státem chráněný Novodvorský močál. Ve Frýdku-Místku a v blízkém okolí se dochovalo kolem 50 studánek, řada vodních zdrojů zanikla a v současné době se připravuje obnova několika rybníčků ve frýdeckém lese.

16. 11., 16:30 **Jízdní kolo – vynález, který sblížil svět**

Přednáška, která přibliží velociped, bicykl, jízdní kolo – jeden z nejužitečnějších vynálezů v dějinách lidstva. Od počátečního odražení nohama přes pevné kliky na ose předního kola po krátkém období módy vysokých kol se po roce 1879 masově rozšířilo nízké, tzv. bezpečné kolo. Fenomémem dnešní doby je horské kolo – ani znalci neví, že patří první horské kolo na světě vyrobil a vyzkoušel Dr. Jan Eugen Kozel v Třinci v roce 1946.

22. 11., 17:00 **50 let CHKO Beskydy**

Doprovodnou akcí k výstavě Beskyde, Beskyde, kdo po tobě 50 let ide? je přednáška věnovaná výročí 50 letům CHKO Beskydy.

23. 11., 16:30 **V Zeleném domě opět straší**

Seznámení s pobežkydskou démonologií, klasifikací různých druhů strasidel anebo jejich poznávacími znaky. Nebudou chybět ani zaklínadla, virgule, úkryty zakletých pokladů, neznámé a málo známé regionální pověsti a další zajímavosti.

30. 11., 16:30 **Čarování, čarodějnice a čarodějové v Beskydech**

Ve Slezských Beskydech je spousta zrádných roklí a strží, hustě zarostlých houštím, kde měly podle lidové tradice svou chalupu či „kuču“ čarodějnice. K nejznámějším patřili čarodějnice Hana Škrblena nebo čaroděj Bakota. Na této přednášce se mimo jiné dozvíte to, jak se lidé dříve chránili proti čarům a zlým úkladům nebo jak lidem pomáhali dobří čarodějové.

TIC, komentované prohlídky

13. 12., 16:00 **Zažij příběh Vánoc**

Přijměte pozvání na zcela jedinečnou komentovanou prohlídku, kde se společně dotkneme historie i zajímavostí a odkryjeme závoj tradic a symbolů Vánoc, abychom tak objevili jejich skutečný význam. Připomeňte si vánoční zvyky a tradice a nasajte tu pravou vánoční atmosféru. Nutno předem rezervovat na rezervace.ticfm.cz nebo osobně na pobočkách TIC Frýdek≈Místek. Sraz u TIC v Místku na nám. Svobody.

Kino Petra Bezruče

20. 11., 19:00 **Ladislav Zibura – S mámou a tátou do Afriky**

Ladislav Zibura bude vyprávět o tom, jak vzal své rodiče na safari. Usednete do terénního land cruiseru a společně se vydáte na 6 000 kilometrů dlouhou jízdu Namibií a Botswanou. Těšit se můžete na národní parky plné zvířat, plavbu po řece Okavango, nejstarší poušť světa plnou života a nádherné scenérie, které znáte z National Geographic. Během dobrodružné výpravy se seznámíte také s kulturou tradičních národů – křováků, hererů, himbů a tří Jihočechů v jednom autě.

Knihovna Frýdek

7. 11., 18:00 **Dějiny světa v 50 psech**

Hudebně-literární podvečer z cyklu Čaj o šesté s hostem Alešem Nitrou.

9. 11., 18:00 **Den poezie**

Se svojí autorskou tvorbou vystoupí členové Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek.

Knihovna Místek

6.-12. 11. **Festival čtení**

Sedmý ročník kampaně na podporu čtenářství. Více informací na: www.knihovnafm.cz

7. 11., 18:00 **Madagaskar**

Cestovatelská přednáška Kateřiny Kašákové.

8. 11., 18:00 **Oslava k výročí 100 let knihovny v Místku**

9. 11., 17:00 **Umění napříč kontinenty – Mezoamerika**

Závěrečná část z podzimního cyklu přednášek PhDr. Věry Strakošové

nám přinese pohled na známé i méně známé civilizace, které zažily vzestupy a pády. Nahlédneme do světa zahaleného tajemstvími, která stále čekají na odhalení.

21. 11., 17:30 **Bertha von Suttner**

Pořad z cyklu Křídla – večery nejen o knihách je věnován 180. výročí narození spisovatelky, překladatelky, novinářky s českými kořeny – první ženy, která získala Nobelovu cenu za mír. Účinkují: Olga Szymanská a Jana Klečková.

23. 11., 17:30 **Tomáš Etzler – večer s besedou a filmem**

Vzpomínky, dojmy a osobní prožitky zkušeného novináře. Každodenní syrová realita, kterou v Číně sedm let na vlastní kůži zažíval, ve filmu silně kontrastuje s mikrosvětlem malé vesnice na severovýchodě Číny. Po besedě promítání celovečerního dokumentárního snímku Nebe v kině Vlast. Rezervace na tel.: 558 113 496, prodej vstupenek ve studovně v Místku.

28. 11., 17:00 **Komika ve středověku**

Další z přednášek o umění.

Lidový dům, Místek

8. 11., 17:30 **Pavel Mečkovský – Emoce**

Přednáška lektora a rodinného poradce Pavla Mečkovského.

30. 11., 16:00 **Pletení adventních věnců**

17. 12., 14:00 **Vánoční dílny**

Národní dům

7. 11., 19:00 **Kafé u Osmanyho**

Originální talk show populárního módního návrháře kubánského původu Osmanyho Laffity. Devadesát minut neuvěřitelných historek ze života Osmanyho Laffity, při kterých se divák baví od první chvíle. Život Osmanyho je totiž velmi pestrý, a co jiní nezažijí za celý život, on už dávno zvládnul.

8. 11., 18:00 **Bohéme políbený Bohem?**

Program spolku Krasomil ke 140. výročí narození a 100. výročí úmrtí prozaika, humoristy a publicisty Jaroslava Haška. Účinkují: Radana Šatánková, Ladislav Kokesch a Milan Cyrus.

22. 11., 18:00 **Augustin Skýpala – Podzim s Diogémem**

Vrcholný a nejvíce ceněný titul autora, jehož poezie prostým a náležavým jazykem sděluje hloubku a filozofickou hádanku člověka. Program spolku Krasomil, účinkují: Radana Šatánková a Ladislav Kokesch.

23. 11., 18:30 **Host Libora Magdoně – historik Martin Wihoda**

Beseda s historikem prof. PhDr. Martinem Wihodou, Ph.D., o Velké Moravě, Moravě a českých knížatech.

Kulturní centrum Frýdlant n. O.

23. 11., 17:00 **Zdeněk Kühn – České soudnictví**

Přednáška brněnského soudce a profesora Právnické fakulty Univerzity Karlovy o současných tématech z českého soudnictví...

Faunapark

26. 11., 15:00 **Rozsvícení vánočního stroměčku a pergoly ve Faunaparku**

V pohodové atmosféře bez tlačenic a komerce společně rozsvítíme vánoční stromek a pergolu. Společně nasypeme ptáčkům, verveřkám a nakrmíme všechna zvířátka ve Faunaparku.

2. 12., 15:00 **Mikulášská stezka Faunaparkem**

Mikulášská stezka pro malé i velké vánočně nasvíceným Faunaparkem. Stezku lze absolvovat průběžně od 15:00 až do 17:00 hodin. Možná přijde i Mikuláš se svým doprovodem. Všechny děti, které úspěšně absolvují stezku, obdrží od Mikuláše drobný dáreček.

Náměstí Svobody, Místek

3. 12., 16:00 **Rozsvěcování vánočního stromu**

Rozsvěcování vánočního stromu a slavnostní otevření bran adventního městečka na náměstí Svobody v Místku, ve kterém nebudou chybět adventní trhy, Ježíškova pošta a bohatý program na pódiu.

Frýdecko-místecké ulice – po kom se jmenují?

► Kateřina Janásová

Ulice Svatopluka Čecha

Básník a spisovatel, novinář Svatopluk Čech se narodil jako nejstarší do rodiny hospodářského správce a horlivého vlastence v Ostředku u Berouna 21. února 1846. Sečtělé rodinné prostředí mu nebránilo ve studiích na gymnáziu v Litoměřicích a pak v Praze, kde pak na Univerzitě Karlově vystudoval práva. Pracoval jako koncipient ve Slaném, pak v několika pražských advokátních kancelářích, aby v roce 1879 „pověsil“ právníkou praxi „na hřebík“ a věnoval se už jen redakční a spisovatelské práci. Pracoval postupně v redakcích Lumíru a Světozoru,

Květu i Národních listů. Podnikl několik větších cest do ciziny, které měly pro jeho tvorbu velký přínos (Kavkaz, Dánsko, Chorvatsko, Itálie, Francie nebo Polsko). Několik let žil v Obrázkách u Neratovic, počátkem 20. století se vrátil do Prahy. Zde zemřel dva dny po svých 62. narozeninách 23. února 1908, pochován byl na Vyšehradě.

Psal díla drobnější – humoristické povídky, črty, arabesky a fejetony, ale i díla rozsáhlejší – eposy (Husita na Baltu, Adamité, Ve stínu lípy či Lešetinský kovář). Uvádí se, že svými satirickými povídkami Právý výlet pana Broučka do Měsíce a Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do XV. století se stal průkopníkem science fiction v české literatuře. Tyto dvě povídky se také staly námětem pro operu Leoše Janáčka. Z básnické tvorby jsou známy především jeho Písně otroka.

Ulice Svatopluka Čecha je slepou, poklidnou ulicí poblíž centra Místku, z jedné strany panelové domy, z druhé strany budova mateřské školky. ■

Portrét Svatopluka Čecha.

Foto | 2x Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

Ukázky z korespondence mezi Svatoplukem Čechem a Richardem Skácellem.

INZERCE FMP 2049/01

VYUŽIJTE PŘÍZNVIVÉ PODZIMNÍ CENY A ZAJÍMAVÉ SLEVY

Nechte vstoupit do svého domova více světla, okolní přírody a prostoru. Pořídte si nová okna za nižší ceny. Rádi vám zpracujeme nabídku.

Akce platí do 30. 11. 2023

OBCHODNÍ KANCELÁŘE VE VAŠEM REGIONU:

OSTRAVA ostrava@pramos.cz, 775 591 346
 OPAVA opava@pramos.cz, 775 591 357
 NOVÝ JIČÍN novyjicin@pramos.cz, 775 591 361
 800 100 111, více na www.pramos.cz

Pomůžeme Vám se získáním dotací z programu Nová zelená úsporám light plus

INZERCE FMP 1967/09

SBĚRNÉ DVORY S.R.O.

VYKUPUJEME

- ZA HOTOVÉ PAPÍR A AKUMULÁTORY
- PŘEVODEM NA ÚČET ŽELEZO A BAREVNÉ KOVY
- ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ
- VAŠE DOKUMENTY SKARTUJEME A JEŠTĚ VÁM ZAPLATÍME!

Svazarmovská 88, FM, Bahno tel.: 558 434 321, 723 188 472
 Ostravská 103, Sviadnov tel.: 558 655 075, 602 510 018
 fax.: 558 655 607
 J. Matěje 515, Brušperk tel.: 558 666 441, 606 476 330
 Okružní ulice, Frýdlant n. O. tel.: 603 740 642, 724 314 646

e-mail: sbernedvory@seznam.cz
 www.sbernedvory.cz

POMŮCKA: EMANACE, IL, SAUR	MALÁ OJ	KAZAŠSKÉ POHOŘÍ		TĚŽIT KNÍŽNĚ	TYP RUSKÝCH LETADEL	CHEM. ZN. KREMIKU	INICIÁLY ZPĚVÁKA STŘIHAVKY	OTEC KNÍŽNĚ	POSLEZE	INICIÁLY HERCE PRACHAŘE	ZVRATNÉ ZÁJMENO SLOVEN.	ZNAČKA YARDU		DRUHY KVĚTENSTVI	OZNAČENÍ NAŠICH LETADEL	TRÁSNOVÝ SMETÁK	JMÉNO SPISOVA-TELKY BRÉZINOVÉ	ČASOVÉ ÚSEKY				
INICIÁLY SPISOVA-TELE SEKORY			FORMULÁŘE MOŘSKÝ KORYS											DĚLIT ÚDER ROHY								
1. DÍL TAJENKY																						
TENISOVÝ DVOREC					PATŘÍCÍ NÁM	KIOSEK								OPAK NAD OSLOVOVANY								
DRUH PAPOUŠKA				ZNAČKA NANO-SEKUNDY LIŠEJ												POLOVINA KMITU				OZNAČENÍ ANONYMA ZNAČKA KILOFONDU		
	TROCHU ZASTARALE	SMĚR POPULÁRNÍ HUDBY OSTŘÍ															ZNAČKA HEKTARU	PRODEJNY ELEKTRO-SPOTŘEBIČŮ PATŘÍCÍ ELE				
INICIÁLY HEREČKY BYDŽOVSKÉ			GITOSLOVCE PLAŠENÍ OZVĚNA														POMOC ANGLICKY KLÍČ ANGLICKY					SPZ TRUTNOVA PTÁT SE ANGLICKY
2. DÍL TAJENKY							ZNAČKA MOLYBDENU	ALBERT DOMÁCKY	POPĚVEK	ÁČKOLIV	SVATEBNÍ KVĚTINA CESTOVNÍ KANCELÁŘ						TAHLE ZNAČKA DECITUNY					
OPAK SUDÝCH					VYZAŘO-VÁNÍ									INDICKÁ ŘEKA								
O NĚČEM					MALÉ KOLÁČE									MALÁ KOVOVÁ SPOJOVACÍ SOUČÁSTKA								

www.ocfrýda.cz

FRÝDA
OBCHODNÍ CENTRUM

Tajenku křížovky se jménem a adresou (bez tohoto údaje nebudete zařazeni do slosování) zasíláte na adresu redakce: FM PATRIOT, S. K. Neumanna 1641, 738 01 Frýdek-Místek nebo na e-mail: krizovka@fmpatriot.cz **nejpozději do 27. listopadu**. Tři výherci obdrží dárkový poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda. **Trojice vylosovaných luštitelů se může těšit na svou výhru. Poukaz v hodnotě 500 Kč k nákupu v OC Frýda získávají: Jáchym Sečka, Růžena Maršálová a Petra Kryková z Frýdku-Místku.** Ceny výhercům doručíme.

INZERCE FMP 2045/02

Príspevková organizace
Moravskoslezského kraje

**Střední odborná škola,
Frýdek-Místek,
příspěvková organizace**

**Šťastná
volba
vzdělání**

**STUDIJNÍ A UČEBNÍ
OBORY**

- Automobilní
- Ekonomické
- Strojírenské
- Zemědělské

ZDARMA
Certifikáty
a řídičská
oprávnění

WWW.SOSFM.CZ

@sosfmcz

© KLEIN

Zetka

AKCE
LISTOPAD-PROSINEC

ČESKÉ SEDACÍ SOUPRAVY

Při předložení tohoto inzerátu
k zakoupené LUMCO® sedací soupravě
DÁREK - taburet v ceně 2 390 Kč ZDARMA

ZORA

PUK

Frýdlantská 612, (pod kinem Petra Bezruče)
Frýdek-Místek

www.nabytekzetka.cz

INZERCE FMP 2032/03

INZERCE FMP 2050/01

CELOROČNÍ PRODEJ ŠTÍPANÉHO PALIVOVÉHO DŘÍVÍ

na manipulačním skladě v Chlebovicích
(za čerpací stanicí MOL)

AKTUÁLNÍ CENY:

- listnaté tvrdé 1 800 Kč / 1 prms
- listnaté měkké 1 250 Kč / 1 prms
- jehličnaté (suché) 1 300 Kč / 1 prms

Délka polen: 25, 33, 40 nebo 55 cm

Telefon: 733 742 119

Ceny včetně DPH

1 prms = 1 prostorový metr sypaný

Cena bez dopravy / dopravu můžeme zajistit

BISKUPSKÉ LESY

INZERCE FMP 2052/01

VÍTE, CO DÝCHÁTE?

ODVĚTRÁVACÍ ŠACHTY PANELOVÝCH DOMŮ

PŘED ČIŠTĚNÍM

PO ČIŠTĚNÍ

**DIAGNOSTIKA
ZDARMA**
DO KONCE ROKU 2023

Myslete na své zdraví i svých dětí.

”

*Dlouhodobě nečištěné odvětrávací
šachty obsahují celou řadu alergenů,
karcinogenů, bakterií, plísňí apod.*

KONTAKTY

+420 601 153 200
MILANSZ@PLICEDOMU.CZ
WWW.PLICEDOMU.CZ